

Ministerstwo
Energii

**PROGRAM WSPARCIA
SEKTORA GÓRNICTWIA WĘGLA KAMIENNEGO KOKSUJĄCEGO
W POLSCE – ŚWIADCZENIA OSŁONOWE**

KWIECIEŃ 2026 r.

PREAMBUŁA

Kierując się koniecznością zapewnienia bezpieczeństwa surowcowego i stabilności gospodarczej Rzeczypospolitej Polskiej, a także uwzględniając strategiczne znaczenie sektora węgla kamiennego koksującego dla przemysłu stalowego i łańcuchów dostaw w Unii Europejskiej, ustanawia się niniejszy Program. Mając na względzie trudną sytuację rynkową Jastrzębskiej Spółki Węglowej S.A. oraz potrzebę przeprowadzenia uporządkowanej restrukturyzacji zatrudnienia, Program definiuje instrumenty wsparcia o charakterze społecznym. Celem jest wzmocnienie stabilności sektora przy jednoczesnym zachowaniu ciągłości działalności wydobywczej z poszanowaniem praw pracowniczych.

I. Wprowadzenie, wnioski z diagnozy i uzasadnienie interwencji

Sektor górnictwa węgla kamiennego koksującego stanowi istotny element krajowego systemu bezpieczeństwa surowcowego i gospodarczego. Węgiel koksujący jest surowcem niezbędnym dla przemysłu hutniczego, a produkcja stali pozostaje kluczowa dla realizacji inwestycji infrastrukturalnych, transformacji energetycznej oraz zapewnienia zdolności obronnych państwa.

Jastrzębska Spółka Węglowa Spółka Akcyjna z siedzibą w Jastrzębiu-Zdroju, dalej: „JSW S.A.”, jest największym producentem węgla kamiennego koksującego w Unii Europejskiej i podmiotem o strategicznym znaczeniu dla krajowej gospodarki. Utrzymanie stabilności jej funkcjonowania ma wymiar nie tylko gospodarczy, lecz również strategiczny.

Diagnoza funkcjonowania sektora górnictwa węgla kamiennego koksującego wskazuje, że funkcjonuje on w warunkach znacznej zmienności i niepewności. Wahania cen surowców, zmiany popytu w sektorze hutniczym, rosnące koszty prowadzenia działalności oraz trudne otoczenie regulacyjne wymuszają podejmowanie działań restrukturyzacyjnych, w tym w zakresie organizacji pracy i optymalizacji struktury zatrudnienia. Sytuacja JSW S.A. jest przy tym silnie uzależniona od globalnych cen węgla koksowego oraz koniunktury w hutnictwie, a nie od samego poziomu produkcji, który pozostaje relatywnie stabilny. W praktyce oznacza to funkcjonowanie spółki jako podmiotu cyklicznego, w którym okresy bardzo wysokiej rentowności przeplatają się z fazami istotnego pogorszenia wyników finansowych.

JSW S.A., mimo okresowych trudności finansowych, pozostaje podmiotem o fundamentalnym znaczeniu dla gospodarki i bezpieczeństwa surowcowego Polski, jak i całej Unii Europejskiej, kontrolując krajową podaż węgla koksowego niezbędnego do produkcji koksu i stali.

Powyższe wnioski z diagnozy potwierdzają i uzasadniają objęcie JSW S.A. systemem wsparcia.

W związku z trudną sytuacją rynkową sektora górnictwa węgla kamiennego koksującego oraz potrzebą dostosowania poziomu zatrudnienia do aktualnych uwarunkowań ekonomicznych, jest zatem zasadne objęcie JSW S.A. systemem wsparcia przewidzianym w ustawie z dnia 7 września 2007 r. o funkcjonowaniu górnictwa węgla kamiennego (Dz. U. z 2026 r. poz. 520), dalej: „ustawa górnicza”. Rozszerzenie zakresu systemu wsparcia na sektor węgla kamiennego koksującego umożliwia zastosowanie instrumentów osłonowych wobec pracowników tej spółki, bez konieczności prowadzenia likwidacji zakładów górniczych.

Program nie przewiduje likwidacji kopalń JSW S.A. ani redukcji zdolności produkcyjnych. Wsparcie ma charakter społeczny i służy wyłącznie finansowaniu świadczeń osłonowych dla pracowników w ramach procesu restrukturyzacji zatrudnienia.

II. Cel Programu

Celem Programu jest zapewnienie stabilnych warunków funkcjonowania sektora górnictwa węgla kamiennego koksującego przez umożliwienie przeprowadzenia uporządkowanej restrukturyzacji zatrudnienia w JSW S.A., z poszanowaniem praw pracowników i realizacją postanowień umowy społecznej dotyczącej transformacji sektora górnictwa węgla kamiennego oraz wybranych procesów transformacji województwa śląskiego, zawartej 28 maja 2021 r. przez przedstawicieli strony rządowej, związków zawodowych oraz zarządy spółek górniczych.

Program ma przyczynić się do poprawy efektywności organizacyjnej JSW S.A., dostosowania poziomu zatrudnienia do warunków rynkowych oraz wzmocnienia jej stabilności finansowej, przy jednoczesnym zachowaniu ciągłości działalności wydobywczej w zakresie węgla kamiennego koksującego.

III. Zakres wsparcia i priorytety Programu

Objęcie JSW S.A. systemem wsparcia umożliwia stosowanie instrumentów osłonowych analogicznych do tych, które przysługują pracownikom przedsiębiorstw górniczych już objętych ustawą górnictwem, w zakresie finansowania świadczeń dla pracowników w ramach restrukturyzacji zatrudnienia.

Wsparcie obejmuje finansowanie urlopów górniczych, urlopów dla pracowników zakładów przeróbki mechanicznej węgla oraz jednorazowych odpraw pieniężnych. Szacuje się, że z instrumentów osłonowych skorzysta 4270 pracowników JSW S.A. Program nie obejmuje dopłat do redukcji zdolności produkcyjnych ani finansowania likwidacji kopalń.

JSW S.A. nie wskazała jednostek produkcyjnych przeznaczonych do likwidacji, a działalność wydobywcza tej spółki nie jest objęta mechanizmem wygaszania. Wsparcie publiczne będzie zatem ograniczone wyłącznie do aspektu społecznego procesu restrukturyzacyjnego.

Priorytety Programu koncentrują się zatem na zapewnieniu społecznie odpowiedzialnego i uporządkowanego przebiegu procesów restrukturyzacyjnych w obszarze zatrudnienia. W szczególności obejmują one:

- 1) wsparcie dobrowolnych form odchodzenia pracowników z zatrudnienia poprzez instrumenty osłonowe ograniczające ryzyko negatywnych skutków społecznych, tj. urlopy górnicze, urlopy dla pracowników zakładów przeróbki mechanicznej węgla oraz jednorazowe odprawy pieniężne;
- 2) utrzymanie ciągłości działalności operacyjnej przedsiębiorstwa poprzez dostosowanie struktury zatrudnienia do potrzeb organizacyjnych;
- 3) ograniczenie negatywnego wpływu procesów restrukturyzacyjnych na sytuację społeczno-gospodarczą.

Realizacja powyższych priorytetów odbywać się będzie przy wykorzystaniu instrumentów o charakterze społecznym, bez ograniczania poziomu produkcji węgla koksowego będącej podstawowym przedmiotem działalności spółki.

IV. Mechanizm realizacji i finansowanie

Realizacja Programu będzie odbywać się na podstawie przepisów ustawy górniczej i zawartej w niej definicji systemu wsparcia, która została zmieniona ustawą z dnia 4 grudnia 2025 r. o zmianie ustawy o funkcjonowaniu górnictwa węgla kamiennego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1822), umożliwiając objęcie tym systemem także podmiotów prowadzących restrukturyzację zatrudnienia, niezależnie od tego, czy jest prowadzona likwidacja zakładów górniczych.

Środki na finansowanie świadczeń osłonowych będą pochodzić z budżetu państwa, zgodnie z mechanizmami określonymi w ustawie górniczej. Koszt realizacji Programu w latach 2026–2031, na bazie najnowszych danych, jest szacowany na 2 051,5 mln zł. Szacunkowe koszty wypłaty świadczeń w poszczególnych latach realizacji Programu przedstawiają się następująco:

- w 2026 r. – 562 mln zł;
- w 2027 r. – 511 mln zł;
- w 2028 r. – 420 mln zł;
- w 2029 r. – 315 mln zł;
- w 2030 r. – 196 mln zł;
- w 2031 r. – 47,5 mln zł.

Wydatkowanie tych środków będzie odbywać się zgodnie z zasadami gospodarowania środkami publicznymi, w szczególności z zachowaniem zasad celowości, oszczędności, efektywności oraz zgodnie z obowiązującymi procedurami kontroli i rozliczalności.

Zgodnie z art. 15 ust. 6 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2025 r. poz. 198 i 1846), dla Programu zostanie sporządzony raport ewaluacyjny podsumowujący efekty jego realizacji. Przygotowanie raportu ewaluacyjnego zostanie zapewnione w ramach bieżącej działalności ministra właściwego do spraw gospodarki surowcami energetycznymi, bez wyodrębniania dodatkowych środków finansowych w planie Programu. Ewaluacja zostanie przeprowadzona z wykorzystaniem analiz własnych oraz danych pochodzących z monitoringu realizacji Programu, w szczególności informacji przekazywanych przez Agencję Rozwoju Przemysłu S.A. oraz JSW S.A.

Proces restrukturyzacji zatrudnienia będzie prowadzony w sposób zapewniający przewidywalność i stabilność sytuacji pracowników, przy zachowaniu ciągłości działalności operacyjnej JSW S.A.

Za realizację Programu, w szczególności za przyznawanie i wypłatę świadczeń osłonowych oraz prowadzenie dokumentacji, odpowiadać będzie JSW S.A.

Minister właściwy do spraw gospodarki surowcami energetycznymi będzie sprawować nadzór nad wdrażaniem Programu oraz, we współpracy z Agencją Rozwoju Przemysłu S.A., nad wykorzystaniem środków publicznych. Zadaniem Agencji Rozwoju Przemysłu S.A. będzie prowadzenie monitoringu realizacji Programu, w tym weryfikacja prawidłowości wykorzystania środków oraz realizacji planów rzeczowo-finansowych.

Sprawozdawczość prowadzona będzie w cyklu rocznym i obejmie przekazywanie przez JSW S.A. informacji o realizacji Programu do ministra oraz Agencji Rozwoju Przemysłu S.A., co stanowić będzie podstawę bieżącego monitorowania i ewaluacji efektów Programu.

V. Efekty realizacji Programu

Realizacja Programu umożliwi przeprowadzenie redukcji zatrudnienia w sposób uporządkowany i społecznie akceptowalny. Zapewnienie instrumentów osłonowych ograniczy negatywne skutki społeczne w regionach górniczych oraz pozwoli na stopniowe dostosowanie struktury zatrudnienia do potrzeb JSW S.A. Szacuje się, że efektem realizacji Programu będzie redukcja zatrudnienia o 4270 osób do poziomu 16 218 pracowników w 2031 r., tj. o niemal 21 %.

Jednocześnie utrzymanie zdolności wydobywczych w zakresie węgla kamiennego koksującego przyczyni się do zabezpieczenia krajowego łańcucha dostaw dla przemysłu hutniczego i wzmocni bezpieczeństwo surowcowe państwa.

VI. Podsumowanie

Objęcie JSW S.A. systemem wsparcia przewidzianym w ustawie górniczej stanowi działanie stabilizacyjne, ukierunkowane na aspekt społeczny restrukturyzacji zatrudnienia. Program nie przewiduje likwidacji zakładów górniczych ani zmniejszenia wydobycia węgla koksującego.

Interwencja publiczna służy wzmocnieniu spółki jako strategicznego producenta surowca o znaczeniu krytycznym dla gospodarki Unii Europejskiej, przy jednoczesnym zapewnieniu ochrony pracowników i stabilności społeczno-gospodarczej regionów górniczych.